

NAMAZI HUŞU VE HUZURLA İKAME ETMEK

Eûzubillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm

el-Hamdülillâhi rabbi'l-âlemin ve'l-âkibetü li'l-muttakîn es-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn. İ'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-kitâbi kitâbullâh fe-enne efdale'l-hedyi hedyu Muhammedin sallAllah-u aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâr fe bi's-senedili muttasili ile'n-nebiyyi sallAllah-u aleyhi ve selleme ennehû kâl:

a. İki Rekât Namazın Fazileti

رَكَعَتَانِ مِنْ رَجُلٍ وَرَعٍ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ رَكَعَةٍ مِنْ
مُخَلِّطٍ

Rak'atâni min racülin vera'in efdalü min elfi rak'atin min muhallitin.

Verâ, Allah'tan korkunun son derecesi. Allah'tan son derece korkan, korkup kaçınan insanın kıldığı iki rekât, iki rekât namaz. O dünya işleriyle meşgul, gönlü çeşitli şeylerle dolu

onun kıldığı bin rekât. O'nun kıldığı bin rekât-tan, meşgul.

Sorsan kaç rekât kıldın? Ne okudun? Düşünür. Namaza durduğu vakitte huzuru İlahi'de olduğunun farkında değil, işleriyle meşgul. Başka şeylerle meşgul. Yalnız okuma bitince Allah-u Ekber deyip rükûa gidiyor, Allah-u Ekber deyip ayağa kalkıyor. Bunu biliyor, yapıyor ama gönlü Allah'la meşgul değil. Allah'a verememiş kendisini.

Dünyada tabi çeşit insanlar var. Dün bir efendi geldi bize. Kendisi öğretmen olduğunu söyledi. Tasavvuf hakkında da bir eser yazmakta olduğunu ve binâenaleyh işte bizden de bir malumat almak için gelmiş. Kendisi işte o Hint kitaplarından ne olsa gerek ki onlar çok mühim şeylerle uğraşırlar, bazı şeyler öğrenmiş, o öğrendiklerinin tatbiki üzerinde uğraşıyor. Sordum kendisine, namaz kılar mısın sen, dedim. Kılmam dedi. Şimdi namaz kılmayan bir adamın tasavvuf hakkındaki eser yazısı yani şaşılacak. Şaşılacak hadiselerdendir. Daha namazı belki kılmayınca namazın nasıl kılınacağını da bildiği yok.

Dedi ki, ben bu kılınan namazları beğenmiyorum ki dedi. Ha, niçin kılmıyorsunuz? Ben

bu kılınan namazları beğenmiyorum ki dedi. Namaz boğulmuş, namaza giren adam Allah dedi mi, Allah'ın karşısında erimeli dedi.

Dedim, sen böyle adamı nerede bulacaksın ya?

Büyük evliyâlar var, peygamberlere mahsus bu hadise. Ondan gayrı hepimizin içerisinde bin bir türlü hadiselerle, öylece camileri de kapayalım, imamları da yollayalım.

Niye lazım?

Herkesin kıldığı namazda, içimizde her çeşit şey var. Fakat maksat, emre İlahi'ye uymaktır. Ne yapalım, içimize biz hâkim değiliz. İçimizin hâkimi değiliz ama dışımıza hâkimiz. Yatarız, kalkarız. Allah kabul ederse eder. Edeceğini de düşüneceğiz şüphesiz. Onun için, burada efdaliyyet bahsi var. Evet, Allah'a kendisini vererek namaz kılmış bir insanın, öteki meşgalelerle dolu bir adamın kıldığı namaz arasında bin fark var. Bin fark var.

Ama bu müteverri olabilmek büyük dereceler bunlar. Allah hepimize nasip etsin.

Ehl-i takvâ olacaksın. Ehl-i takvâ olduktan sonra şübühattan da içtinap edeceksin. Bunda şüphe var mı, kaç oradan.

Şimdi yine buyuruyor:

رَكَعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا ابْنُ آدَمَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْأَخِيرِ
خَيْرٌ لَهُ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي
لَفَرَضْتُهُمَا عَلَيْهِمْ

*Rak'atâni yerkeuhuma ibnü Âdeme fî
cevfi'l-leyli'l-ehîri.*

Gecenin yarısı var ya, gecenin yarısından sonrası. Yarısının arkası.

Hayrun lehû mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ. Ne büyük devlet o.

Hayrun lehû mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.
Gecenin yarısından sonra kalkacaksın, Allah-u Ekber diyeceksin, abdestini alıp tabi. Allah-u Ekber diyeceksin. Huzur-u Rabbul Alemin'e duracaksın ki kimse yok, herkes uykuda tabii. Ses seda da kesilmiş. O aralık içerisinde iki rekât namaz kılacak. İki rekât, iki çok değil. Belki beş dakika, belki on dakika. Herkesin kabiliyetini göre.

Bu, *hayrun lehû mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.*
Dünyada ve dünyanın içinde neler varsa, onların hepsinden hayırlıdır. Onun için şimdi bizim gibi meşgale sahibi olan insanlar gündüzlerinde birçok hadiselerle yoruluyor, üzülüyor. Gecelerimiz de kısa şimdi. Nereden kalkacak da

gece kalkıp da bu namazı kılacak? Uzun gecelerde belki olur da ama bu kısa gecelerde pek bahtiyarlara, bahtiyar insanlara mahsus. Hâlbuki her şeyden de hayırlı. Binâenaleyh biz dünyanın ufak tefek meşgalelerine önem veriyoruz. Bu gece namazını kılabilmek için biraz kendimize kaylule denilen, öğlenden evvel ve sonra da olur belki. Biraz istirahat edip kendini dinlendirmek, gece namazlarına hazırlıktır. Böyle gündüzün kendisini biraz dinlendiren ve kendisinin vücudunu fazla yormamış olan insanlar kalkıp gelir ve bu namazı da kılabilirler ki *dünyâ ve ma fîhâ*.

Ve lev lâ en eşükka alâ ümmetî. Eğer bu benim ümmetime meşakkat verecek olmasaydı, *leferadtühüma aleyhim*, bu gece namazını ümmetime farz kılardım. Fakat tabi beşeriyet iktizasıyla bunu yapamayacağımızı biliyor da onun için sünnet olarak kalmıştır. Fakat bu sünnetlik büyük sevapları, *dünya ve mâ fîhâ* da her şeyden hayırlı arkası yok tabi.

Yakut denilen bir şey var ya, adını duyuyoruz da kendisini görmedik bilmiyoruz. Bugün öğrendim ki yakut denilen o cevher, bu televizyonlardaki, radyolardaki seslerin gelip gitmesine en büyük vasita olan o parçacıkmış. Bu,

bu parçacıkların hepsinden daha hayırlı olan bu gecenin iki rekât namazı. Bugün hünelerimizde çeşitlilik var. Bazıları her şeyler elimizde elhamdülillah.

Büyük büyük nimetleri Allah-u Teâlâ bize bugün mazhar kılmış. Mazhar kılmış ama bunlar hepsi gözünüzü kapayınca kadar. Gözlerini kapadıktan sonra bir şey yok. Hayalden ibaret. Ama dünyada mâ fihâdan daha hayırlı olan iki rekât namaz ebedi. O öldükten sonra asıl sana fayda verecek, asıl senin işine yarayacak budur işte.

Onun için Allah Celle ve Alâ hepimize şeylikler versin de bu gece namazlarını, "*mehme emkan*". Hiç olmazsa diyor ki, yatsı namazıyla sabah namazına devam edebilirse bir insan, gece namazlarını da kılmış sayılabilir demiş Hz. İbn Abbâs'dan bir rivayette. Mesela böyle günlerde kalkamıyor, 3 saat arayla var. 3 saat içerisinde insanın böyle kalkıp da tekrar bir namaz kılması kolay bir şey değildir. Binâenaleyh, yatsı namazına devam ederse cemaate, sabah namazını cemaate devam edersen buna da gece kalkıp namaz kılmış sevabı verilir buyurmuş.

Onun için bunda iki farklı rivayet var. Bir kere sabah namazına gelemeyenler bir gün Resûl-i Ekrem sallAllah-u aleyhi ve sellem bakmış, filan nerede demiş. Yok, sabah namazında. Filan nerede? Yok. Demiş ki münafık olanlar yatsı namazıyla sabah namazına gelemezler demiş. Onları ayırır vermiş yani. Yatsı namazıyla, bunu her zaman işitmişsinizdir tabi ama ne yapalım ki bunu bize sürükleyemiyor işimiz buna. Biliyoruz, duyuyoruz fakat evde kılmak yahut başka türlü şeylerle bunu kaçırıyoruz, bu fevâidi.

Allah affetsin kusurlarımızı.

Dünya bizim olsa, dünyanın içindekilerin hepsi de bizim olsa, ayları yıldızlar da bizim olsa, göz yumduktan sonra gene bir şey yok. İş, hayat gözü yumduktan sonra başlayacak. Bu öncüsü, hayatın öncüsü bu. Bu muvakkat bir işte bir gün. Asıl bu hayat içerisinde ahiret hayatının kazancı var. Buna göre çalışmamız lazım. Şimdi bugünkü aletler bunların hepsini bize pek açık söylüyor. Pek açık söylüyor. İşte televizyonu, nasıl bir icatsa yapmış adam, onları gözümüzün önünde gösteriyor ya, yarın bizim her harekâtımız burada, mündemiç kitaplanıyor burada. Yarın biz toprağın altına

gittikten sonra bunlar karşımızda böyle istediğimiz gibi bütün hayatın fasılası, bulüğe erdiği gündən, son gününe kadar yaptığın her şeyi gözünün önünde, o televizyonda seyrettiğin gibi seyredeceksin. Kendi hayatını. Seyrederken tabi o çirkin haller karşına çıkınca, eyvah, ne yaptım ben ya? Eyvah, eyvahın vakti geçti. Ne kadar eyvah etsen boş.

O perde göz, onun için cenazeler bu son devirde gözlerini yumarlarken bir ekşi suratla, bir abuş suratla, bir çirkin suratla, ay keşke görmeseydim gibi böyle bir hallerle karşılaşır-lar. Ama artık söylemeye güçleri yok. Güçleri yoktur. Onun için Allah bizi uyandırısın, affet-sin. Bu gece namazlarını ve *tal-i ibadat-u taa-atı*, mesela yatsı namazına niçin gelemeyelim canım. Tabi yorgunuz ama biraz da gayret gösterirsek pekâlâ yatsı namazını bekleyebiliriz. Çünkü şey var, sevap var. Sabah namazına ona da biraz gayret edersek kalkıp gelebiliriz. Evde kıldığımız namaz başka.

Şimdi bakınız, bunlar:

رَكَعَتَانِ مِنَ الضُّحَى تَعْدِلَانِ عِنْدَ اللَّهِ حَجَّةً وَعُمْرَةً
مُتَقَبَّلَتَيْنِ

Rak'atâni mine'd-duhâ. Duha demek güneşin çıkıp da ortalığın aydınlandığı vakitte biz ona işrak diyoruz.

Bu iki rekât, işrak namazını kılmak. *Ta'dilâni indellâhi hacceten ve umraten müte-kabbeleteyni.* Kabul olunmuş bir hac ve umrenin sevabı ne ise, sabah namazını kıldıktan sonra işrak namazını kılarak, iki rekâttır. İki rekâtı kılarak camiden ayrılmak, bu hac ve umre sevabının kazanılmasına sebep olur. Hem de kabul olunmuş. Belki bizim yaptığımız hacda kabul de değildir. Paramızda bozukluk vardır. Oradaki yaptığımız hareketlerde eksiklikler yaparız, far'aziyi yapamayız, bir şeyler yaparız. Kabul olmaz. Kavgalar, gürültüler yaparız.

Haccın çok şeyi var ama hac da

فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ

Felâ rafeşe velâ fusûka velâ cidâle diye üç tane esas koymuş Cenâb-ı Hak.

Hacca gidiyor musun? Kimseyle kavga etmeyeceksin. Kimseye kötü söz ağzından kaçır-mayacaksın. Kimseyle mücadele etmeyecek-sin. Döverlerse dövsünler, söverlerse sövsün-ler. Eyvallah. Bunu öğreniyorsun hacta. Eyval-lah demesini öğreneceksin. Kimseye vay sen

bana bunu dediydin, vur yumruk. İki misli ona söylemek, bu olur şey değil tabi. Hac, böyle zor bir şey. Hâlbuki orada insan ateşten kafası da kaynıyor, sinirleri de bozuluyor. Kavga hazır yani. Birçok yerlerde.

Biraz parası da eksikse, parasını da çok seviyorsa, o hacı delilerle olan kavgalar, hizmetçilerle olan kavgalar, artık onların sayısı yok. Hâlbuki sabah namazından sonra bekleyeceğiz, ne olacak?

Yarım saat veya az, kırk beş dakika bekleyeceğiz. İki rekât namaz kılacağız.

Çok mu?

Bir hac sevabını veriyor Allah buna.

Şimdi Elhamdülillah. Vahdettin, burada mı Vahdettin? Bu dua kitaplarını getir de kardeşlerim buradan okumak, Arapça okumasını bilen kardeşler, bu kitaplardan birer tane alsınlar. Alsınlar ve okusunlar.

Bunlar bizim üst üstadımızın tertip etmiş olduğu dualardan seçilip kısaltılmış. Azaltarak herkes okuyabilsin diye biraz da büyükçe yazımlarla yazdırdık. Okuyabilsin kardeşlerim. Bununla bir parça okurken işrak vakti gelir zaten. Gelir, iki rekât da namaz kılarınsın, Allah

selamet versin, gidersin işine. Büyük fadaili var. Nasip olur inşallah.

İstedim ki, birkaç kardeşlere sordum, sabah namazından sonra caminizde oturamaz mısınız? Hayır dediler, cemaat namazı kıldı, selamı verdi, duasını yaptı, çekilir. Hâlbuki imam efendilerin vazifesi, evvela kendisinin bu işi yapması ve cemaate de telkin etmesi lazım. Bugün bir kişi oturur, ertesi gün iki kişi oturur, derken bakarsın üç beş kişi oturur, derken cemaat hep bu sevgi, sevgi var bunda, sevap var. Bu sevaba şey yapar, gayret gösterirler. Ama şimdi düşünüyorum ki o hoca efendileri nasıl ikna edeceğiz de onların camisine gittiği vakitte, müsaade et hocaefendi de bugün bakalım şey yapalım da bu duaları okuyalım. Evvela hoca efendi kaçacak korkuyorum.

Ya müezzin efendiler, hoca efendiler bu işe gayret gösterecekler, bunlar olur gider. Şimdi yine bir tane daha var:

رَكْعَتَانِ بَعِمَامَةِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِلَا عِمَامَةِ

Rak'atâni bi imâmetin efdalü min seb'îne rak'aten bilâ imâmetin.

İmâme diye şuna diyorlar? Sarık. Bu sarık tabi bu böyle şeyle sarılmış. Hâlbuki bunu

böyle başınıza doladığınız mı Arapların yaptıkları gibi işte o da sarıktır. Mutlaka böyle düzgün olarak sarılması şart değil yani. Başınıza, çıplak başınıza da böyle dolarsanız bezinizi yani bu benim kefenim demektir. Ben kefenimi başımda taşıyorum. Ölüm mölüm bana vız gelir. Ölüm mölüm bunu süs için taşımak değil ama. O süsmüş, o değil. Asıl o, ölüme hazır, amade bir insanın halini andırıyor. Onun için onunla kılınan namaz, onunla kılınan namaz, onsuz kılınan namazın yetmiş tanesinden...

seb'îne. Yetmiş rekât namazdan *efdal* diyor. *Efdal*. Bunu camimizde bana kalsa kimse bir şey demez. Bizim Vahdettin yapar bir onun başında var bir şey. Efdaliyet vardır.

Yine bir efdaliyet.

b. İbadette Gizliliğin Fazileti

رَكَعَاتَانِ مِنَ الْمُتَأَهِّلِ خَيْرٌ مِّنْ اثْنَيْنِ وَثَمَانِينَ رَكَعَةً
مِّنَ الْعَزَبِ

Rak'atâni mine'l-müteehhili hayrun min isneyni ve semânîne rak'aten mine'l-azebi.

Azeb diye bekâra diyorlar. Evlenmemiş insan. Evlenmek istemiyor, bekâr. Bu bekârın kıldığı namazının 82 tane, 82 rekât namaz

kılacak. Evli olanın 2 rekât namazı, onun 82 rekât namazından hayırlı oluyor, hayırlı oluyor.

Sebebi?

Şeyi Ümmet-i Muhammed'e nesil yetiştirecek, evlat yetiştirecek, onların maişetleriyle meşgul olacak, onların terbiyeleriyle meşgul olacak. Ötekinde bu dert yok. İşte bu meşguliyetlerdeki bir insan fakr-u zaruret halinde akşama ekmek parasını kazanmak ve çocuklarına iâşe etmek, bir şeyler götürmek, derdiyle meşgul olması, onun affolunmayan en büyük günahlarından affına sebep oluyor. Ya o çok, maişeti tahmin etmek büyük bir meseledir. Herkes onu temin edemiyor kolaylıkla. Onun temini için uğraşması ve o düşünceler içerisinde çalışması, en büyük günahların, en büyük günahların dökülmesine sebep oluyor. Büyük günahlar kolaylıkla dökülmez. Hâlbuki bu maişet der.

Binâenaleyh, müteehhil olan insan, çoluk çocuğuna bakacak, efrad-ı iyaline bakacak, onları yetiştirecek, terbiyesine uğraşacak. Müslüman bir aile, ama her şey için değil ha, Müslüman bir ailenin yetişmesine sebep olacak. Bunun kıldığı namazla, öteki bekâr adam, hiç umurunda değil dünya, nasıl akşam bulur sabah

yer, hayır onun seksen iki rekâtından hayırlıdır demiş. Sonra *azb* denilen şey hakkında da bir duygum var, bekâr.

Ve in kâne, ve in kâne sâlihan diyor.

Bekâr adam ne kadar sâlih olursa da olsun, insanların en aşağısıdır yani. Aşağı tabiri değil de, tabiri bulamadım ben onu. Yani makbul bir kimse değil. Bekârlık, makbul bir kimse değil. Çünkü Allah-u Teâlâ'nın ona verdiği kuvveti saklıyor. Onun meydana gelen, tohumunu ekmeyip saklayan insan ne kadar bahîlse, onu ekeceksin ki çoğalacak, ümmet-i Muhammed de yiyecek. O tohumu saklıyor, ekmiyor, o adamın hali neyse, bekârın da hali budur. Onun için bekârlık iyi bir şey değil diyor. Bu *in kane salihan* tabirinde işaretler koymuş ki bekâr: “iyi ben güzel ibadette ediyorum artık işte bak hiç kaygım yok, telaşım yok, vera sahibinin bin rekâtına muadil. Bende hiç öyle efendim günahlar yok, mesuliyetler yok, iyi.” İyi ama ne kadar salih olursa olsun, iyi, makbul bir şey değil.

Bir tane daha.

رَكَعَتَانِ بِسِوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً بِغَيْرِ سِوَاكِ
وَدَعْوَةٌ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي الْعَلَانِيَةِ
وَصَدَقَةٌ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَدَقَةً فِي
الْعَلَانِيَةِ

*Rak'atâni bi sivâkin efdalü min seb'îne
rak'aten bi ğayri sivâk.*

Sivâk diye misvaka ediyorlar. Diş fırçası değil ama. O ağaç kökünden yapılmış. Diş fırçası başkalarının yaptığı ne oldukları belli olmayan şeyler. Onlar hâlbuki o tüyler içeriye kaçarsa kanser hastalığında getiriyormuş. O fırçaların tüyleri dişler arasında ağza kaçarsa koptuğu vakitte kanserleri tebriz ediyormuş. Hâlbuki misvağın parçası kaçarsa hastalıkları tedavi ediyor. Mikropları öldürüyormuş o ağacın suyu. Cenâb-ı Hakk'ın bir hikmeti bu, yaratmış. Binâenaleyh onunla abdest alırken ağzınızı çalkarsanız, hacı efendiler görmüşler ki Arapların ceplerinin şurası asılıdır. Hemen namaza dururken bir yapar, namazdan çıktıkça yine yapar, yatarken yapar, kalkarken yapar, daima ağzını temizler, dişleri parıl parıl eder. Diş hastalığı da olmaz insanda. Onunla yetmiş

rekât üstünlük var. 70 rekât üstünlük efdaliyet var.

İkincisi *ve da'vetün fi's-sirri*. Dua ediyor gizlice amma. İçinden. Kimse duymuyor.

Efdalü min seb'îne da'veten fi'l-alâniyeti. 70 yerde, Ya Rabbi, Ya Rabbi, Sen bizim kabul et duamızı, işte şöyle yap da, böyle yap da, açık açık. Böyle yetmiş yerde dua edeceğine, yetmiş defa dua edeceğine, bir kere saklıca içinden, biliyorsun ya Rabbi beni, ben de senin aciz günahkâr kullarımdanım beni affet. Şu kardeşimi de affet. Şunu da affet. Şunu da şöyle ver, buna da böyle ver diyerekten bunu arkadan eklemek. Hem gizlinin ayrı sevabı var, bir de arkadan istemenin sevabı var. Onun haberi yok. Bilmiyor bir şeyler. Ama sen onun haline muttalisin ki onun zaruretleri var. Onun zaruretlerinden dolayı, sen onun için dua ediveriyorsun. Ya Rabbi, bunun zaruretlerini gideriver. Hastalıklarını gideriver. Şuna bir evde veriver. Falan gibilerde böyle dualar edilmesi. Duanın bir kere makbuliyeti ne? Bu dua makbul. Onun yüzüne karşı yaptığın duadan, arkasından yaptığın bu dua makbul. Geri çevrilmez. İkincisi de efdaliyet var.

Ve sadekatün fi's-sirri. Bir de sadaka verecek, gizlice.

Gizlice verdiğimiz sadaka, *efdalü min seb'îne sadakaten fi'l-alâniyeti.* Yetmiş defa göstererek verdiğimiz sadakadan, gizlice verdiğimiz bir sadaka, efdaldır. Fakat bu nafilelerde, faraizde nasıl farz namazları alaniyeten kılıyorsak, farz olan sadaka hakkı, zekât tabir ediyoruz onlara, onların aşikâra verilmesi efdal. Çünkü şimdi ben namazı evde de kılarım, olmaz. Cemaatle kılacak.

E görürler canım, görsünler varsınlar ya. Sadakada böyle.

رَكْعَةٌ مِنْ عَالِمٍ بِاللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ مِنْ مُتَجَاهِلٍ

بِاللَّهِ

Rak'atün min âlimin billâh. Şimdi buraya dikkat edin ama. *Rak'atün min âlimin billâh.* Âlim-i billâh, âlim değil. Âlim, biliciye diyorlar. Âlim-i billâh olursa, Allah'ın bilicisi. Allah'ı bilme hususunda daha müstahid kabiliyetli şeyleri var arkasında. Binâenaleyh bu Allah'ı bilme hususunda tefekkürler, tedebbürler, çeşitli vasıtalarla Allah-u Teâlâ'nın bilme hususlarıyla, şimdi bak Yahudi de biliyor Allah'ı, Nasara da biliyor Allah'ı, Ermeni de biliyor,

Yahudi de biliyor, Rum da biliyor, herkes Allah var diyor onlar. Ama kimisi bir diyor, kimisi iki diyor, kimisi yerde diyor, kimisi gökte diyor, kimisi oğlu var diyor, kimisi kızı var diyor. Kimisi gecenin Allah'a ayrıdır diyor, kimisi gündüzün Allah'ı ayrıdır diyor. Böyle saçma değil ama. Müslüman itikadında Allah-u Teâlâ nasıl bildirildiyse öylece bilmek suretiyle. Budalaların, şaşkınlara dedikleri gibi değil. Böyle Allah'ı biliyor ki sıfatı zatiye, sıfat-ı sübutiye diyorlar. İbrahim Hakkı hazretleri güzel bir manzume ile bunları beyan etmiş. Şu kardeşin de onları pek güzel ezberlemiş vaktiyle okuyuverdiydi de ben de kendisine hayran olmuşum. Onları güzel belleyip Müslüman, onların gösterdiği yol üzerinde Allah'ı bilmek.

Onun için şöyle bir şey aklıma geldi. Abdullah Tüsterî Hazretleri var. Çocuk. Dayısı gece kalkar, namaz kılmış. Gece namazlarını. Gece namazlarını kılarken çocuk da onu seyredermiş. Çocuk. Dedi, dayı demiş, ne yapıyorsun sen böyle geceleri kalkıyorsun da?

İşte Allah'a ibadet ediyorum. E bana da öğretsene demiş. Çocuk o zaten, mükellef değil, üç yaşında bir şeymiş. Demiş sana ben öğreteyim üç şeyi de sen onları söyle.

Ne söyleyeyim?

Allah-u Rabbi. Allah-u Rabbi. Allah-u şahidi, Allah-u şahidi. Allah-umme ma'iye , Allah-umme ma'iye. İşte bu yeter sana demiş.

Ne güzel ya. Mürebbi. Beni yaradan, yetiştiren, bütün varlıkları yetiştiren Allah'tır. Bir Allah'tır.

Şimdi bir Fransız, papazların tabi Allah'ı tarif edişlerindeki tarifi dinlemiş dinlemiş, aklı bir türlü yatmamış. Buraya gelmiş bakmış ki El-hamdülillahi Rabbül âlemin. Doğrusu bu demiş bunun. Doğrusu bu demiş. Ben bu Müslümanlığı kabul ettim demiş. Gitmiş Müslümanlığı kabul etmiş. Şimdi sonunda muallimlik yapıyormuş. Rabbül Âlemin dir. O da bizim Rabbimiz. Bizim hiçbir şeyimiz yok. Hiçbir şeyimiz yok. Biz kuru bir şeyiz ortada. Bizi terbiye eden, yetiştiren, bütün kuvveti, kudreti, her şeyi veren Allah'tır. O, işte O vermediği dakika biz ölüyoruz artık. Hayattan kesiliyoruz. O hayat, O'nun verdiği hayattır. Bilgiler, her şey de Ondandır.

Şimdi bunu biz de desek, Allah-u Rabbi. Evet, benim Rabbim Allah. Yetiştiren Allah. Şahidi, bütün hareketlerimi görende şahit de O. Şahit demek, gören demek değil mi? Sen bunun şahidisin, gördün mü diyor hâkim?

Yok, işittim ki olmaz, işittimle olmaz. Gördün mü?

Gördüm efendim, bu bunu dövüyor, dövüyorken gördüm. Şahitsin. Demek ki Allah da böyle şahit. Bütün hareketlerimizin görücüsü yani. Bütün hareketlerimizi görüyor. Şahidim.

Allahümme ma'ie. Allah da her zaman benimle diyor. Kuvvetli. Yani Allah benimle deyince, haşa burada bir de yanlış bir fikir olup da, yani içimize girmiş de, biz de Allah'tan bir parçaymışız gibi değil ha. Allah bizimle, bizim ne demek?

Bizim muhit, her şeyimiz O'nun taht-ı idaresinde. Biz kâinat adamıyız zaten. Binâenaleyh, bizim kaçacak tarafımız yok. Ne yapsak gecede de, gündüzde de, gizlide de, aşikârda da, her halimize vâkîf. Görüyor da. Binâenaleyh, kaçacak bir tarafımız yok. İşte tekrar gözümüzün önünde bak, konuştuklarımızın hepsini almış, şuraya saklıyor. İsteddiği zaman söyleyecek. Burda, içimizde saklanıyor. Yarın göz yumduğumuz vakitte hepsi meydana çıkar. Hepsi meydana çıkar. İster inan ister inama meydanda ortada. Onun için Allah-umme ma'ie dedin mi, o inanca hâkim ve sahip olup günahlarım demesi kolay canım, hepimiz deriz

Allah-umme ma'ie. Fakat günahlarda nasılsın bakayım? Yasaklarla nasılsın?

Allah-umme ma'ie dedin miydi benim bu günahı işlerken Allah görüyor da, diyerekten sen terk edebiliyor musun? İşte o zaman Allah-umme ma'ie dediğinde doğrusun. Yok, günahları işliyorsun, Allah da benimle beraber diyor-sun, yalancısın bu. Allah bilir diyen insan, Allah benim hareketlerimi görüyor diyen insan el-bette Allah-u Teâlâ'nın yasaklarından korunur ve kaçınır. O zaman ne olur?

Melek gibi olur. Yeryüzü melek gibi. Ne kavga var, ne gürültü var, ne komünistlik var, ne bilmem nelik var. Hiçbir şey yok. Herkes işinde, gücünde kanaat var. Allah'ın verdiği-ne de razı. O çok zenginmiş, olsun bak. Bana da Allah'ın verdiği. Çok şükür elhamdülillah. Vücudumda sağ.

Dün şurada bir hadîs okudum. Hoşuma gitti. İbn Âdem, bize hitap ediyor.

ابْنِ آدَمَ عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا يُطْغِيكَ
ابْنِ آدَمَ لَا بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ وَلَا مِنْ كَثِيرٍ تَشْبَعُ ابْنَ آدَمَ
إِذَا أَصْبَحْتَ مُعَافَاً فِي جَسَدِكَ آمِنًا فِي سِرِّبِكَ
عِنْدَكَ قُوْتُ يَوْمِكَ فَعَلَى الدُّنْيَا الْعَفَاءُ

Ibn Âdeme, 'indeke mâ yekfîke, ve ente tetlübü mâ yütğîke. Ibn Âdeme, lâ bi kalîlin tekne'u, ve lâ min kesîrin teşbe'u. Ibn Âdeme, izâ esbahte mü'âfen fî cesedike, âminen fî sirbike, indeke kûtü yevmike, fe ale'dünye'l-afâu.

Ibn Âdeme, 'indeke mâ yekfîke. Sana kifayet edecek ekmeğın var, gündeliğın var. Ve ente tetlübü mâ yütğîke. Sen istiyorsun daha çok olsun. Hâlbuki o çokluk seni tuğyana sevk edecek.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطَغِي ۖ أَنْ رَأَاهُ اسْتَغْنَى¹

Inne-l-insâne leyatgâ en ra'âhu'stağnâ.

İnsan cibilliyetine çokluğu bulunca, işte evi beğenmez, mahalleyi beğenmez, komşuyu beğenmez, anayı babayı beğenmez. Beğenmez de beğenmez.

¹ Alak Suresi 6-7.

Yütğîke, tuğyane sevk ediyor. Artık isyan vadilerinde istediği gibi hareket eder. İsyân vadilerinde. Hiç sıkılması da, utanması da yoktur. Sen hâlbuki elindekine razı olsan yeter. Hâlbuki razı olmuyorsun, çok istiyorsun. O da seni tuğyane sevk ediyor. Yani bugün bizim Müslümanlığımızdan şüphe edilmesi lazım. Biz nasıl Müslümanız diyebileceğiz bilmem. Müslümanlığımızı ispat etmek için Müslümanın Müslümanlık dairesinde yaşaması lazım iken bugün o kadar feci hadiseler karşısındayız ki bunların hepsine göz yumuyoruz. Bu Müslümanlığa hiç yakışan bir şey değil.

İbn Âdeme, lâ bi kalîlin tekne'u, ve lâ min kesîrin teşbe'u. Ey insanoğlu, ne aza kanaat ediyorsun, ne de çoktan doyuyorsun. Çokla da doymuyor insan. Karun gibi. " *İbni ademe iza esbahte muafen fi cesedike*"

Ah sapasağlam, afiyetle sabaha dahil oldun. Ne büyük nimet o. Sabaha afiyetle eriştin, ne büyük nimettir.

Âminen fî sirbike. İşin de, ticaretin de var, ekmek parası kazanacak yolun da var. Maîşetini temin edebiliyorsun.

İndeke kûtü yevmike. O gün yiyeceğin ekmeğin de var. Bırak şu artık dünyanın o nur-u

ruhsuzatını. Bunlarla meşgul olmayı. Sen kendini azab-ı cehennemden kurtarmanın yoluna bak.

Onun içi, *rak'atün min âlimin billâhi*. Allah'ı iyi bilen insanın kıldığı bir rekât namaz, rekât. Rekâttan değil. Rekâtın bir rekât namazı. *Hayrun min elfi rak'atin min mütecâhilin billâhi*. Allah'ı bilmeyenin, Allah'ı bilmeyenin kıldığı bin rekâttan. *Hayrun*, hayırlıdır. Onun için Allah-u Teâlâ'yı bilme kolay bir şey de değil canım. Evet, görüyoruz işte bu varlığın sahibi var.

Herkes diyor ki işte Yahud da diyor, Hristiyan da diyor, aya giden de diyor, gitmeyen de diyor. Allah'ın varlığı ama tam manasıyla. Bu hepiniz bilirsiniz sıfat zatiyesi, sıfatı subutiyesi var. Hayat, ilim, semî, basar, irade, kudret, kelâm, tekvîn dedikleri bu sıfatlarla kıdem, bekâ, vahdaniyet, muhâlefetün li'l-havâdis, kıyâm bi-nefsihî. İlk mekteplerde, eskiden okutulan ilmihal kitaplarında evvela bunlar bildirilirdi. E bunlardır, şeysi, amentü hülasasıdır. O daha derinliklerine gitmeye de lüzum yok zaten bize. Amentü'ye iman ettin mi kâfi bizde. Fakat amentüyü bilmiyorsa bir insan.

Onun için *Men âmene bi'l-kaderi emine minel kederi*. Bugünkü dertler, ıstıraplar, sıkıntılar, baş ağrıları, diş ağrıları, karın ağrıları, ne dersen, sinirler, hep imandaki zafiyetimizin eseridir. Allah'tan dedin mi bitti iş. Allah'tan dedin mi bitti iş. Ki Allah'tandır yani.

c. Medine ve Mekke'de İbadetin Fazileti

رَمَضَانُ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَمَضَانَ فِيمَا سِوَاهَا
مِنَ الْبُلْدَانِ وَجُمُعَةٌ بِالْمَدِينَةِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ جُمُعَةٍ
فِيمَا سِوَاهَا مِنَ الْبُلْدَانِ

Ramazânü bi'l-medîneti.

Şimdi geldi.

Allah cümlemize yine nasip etsin inşallah. Bir ramazan hiç olmazsa. Biz o memleketin halkından değiliz ama canımız ister ki biz de o memleketin bir ramazanın orucunu turalım. Çünkü bir ramazanın orucu Medine-i Münevverre'de. *Min elfi ramazân*. Bin ramazandan.

Yani bin ramazan ne demek?

Yüz sene. 80 küsur senede 80 küsur senelik oruç tutacaksan, Medine-i Münevver'deki bir senelik oruç, bunlara bedeldir. Ömür boyunca yani. Hâlbuki O Mekke'ninki daha büyük.

Mekke'ninki daha büyük. O 100 bin. Şimdi istemez mi insan, bu panayırlara herkes koşuyor, bir hayvan satacak yahut bir hayvan alacak yahut başka bir şey satacak, başka bir şey alacak. Panayırlar doludur, para kazanç yerleri. Oralara herkes koşar. Şimdi sergi mi diyorlar onlara, ne diyorlar? İşte oralara herkes koşuyor. Satsın da ucuz alsın. O on güzeli işte, bunu Medine-i Münevvere ve Mekke-i Münevvere de bire bin, bire yüz.

Ve cümüatün bi'l-medîne. Bir cuma namazını Medine-i Münevverede kılabilmek.

Hayrun min elfi cümüatin fîmâ sivâhâ mine'l-büldâni. Başka şehirlerde kılınan, bin tane cumadan daha, *hayrun*, hayırlı diyor.

رِيحُ الْجَنَّةِ تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَلَا
يَجِدُ رِيحَ الْجَنَّةِ مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِعَمَلِ الْآخِرَةِ

Rîhu'l-cenneti tûcedü min mesirati hamsimieti âmen.

Şimdi cennette bir koku var. Akşam bir eve gittik. Şöyle bir güzel adını beceremedim. Bir şey diyorlar. Gayet güzel kokuyor. Burnunun insanın direği kırılacak. Şimdi cennetin kokusu da *min mesirati hamsi mieti* Beş yüz sene. Tarifi bugün mümkün değil yani. 500 senelik

yoldan, onun kokusu insanın burnunun direğini kırarak. O kadar dehşetli bir kokusu var. Dünya kokularının hiçbirisine benzemez. Şimdi cennetin bu kokusu, böyle bir kokusu varken.

Ve lâ yecidü rîha'l-cennet. Bu cennetin kokusunu kokamaz. *Men talebe'd-dünyâ bi ameli'l-âhirati.* Âhîret amelleriyle dünyayı talep edenler bu cennetin kokusunu kokamaz. Allah kusurlarımızı affetsin.

Şurada demiş ki, "*keennehu efdalü taabbüd*" kendisini âbid, sofu, âbid ve sofu kılığına sokmuş.

Herkes beni âbid ve sofu bilsinler diyerekten ve herkes bana hürmet gösterecek, beni gözetlesin gibi bir haller, tavırlar takınarak böyle hareketlerde bulunmak, o kokunun, o cennet kokusunun kokmasına mani olacak. Sen de, bak şimdi bir tabir var. Birçok tarikatlar vardır. Her tarikatın kendisine göre bir tacı var, kisvesi var, cübbesi var, kılığı var. Nakşiler bunların hiçbirisine iltifat etmemişler. Halk nasıl giyinirse onlar da öyle giyinirler. Halk neyse onlarda olur. Halkın arasında bilinmezler. Bilinmemek lazım. Bilinip de herkesin şöhretini kazanmaktansa, bilinmemek efdaldir.

Bunlar işte cennetin kokusunu bile koklamayacaklar. Şimdi bir tane daha okuyayım.

d. Rızayı İlahi ve Ana Baba Hakkı

رَضِيَ الرَّبُّ فِي رِضَى الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ
الْوَالِدِ

Rida'r-rabbi fî rida'l-vâlid. Çok, çok dikkat edilmesi lazım. Çok dikkat edilmesi lazım.

Hakk'ın rızası, Hakk yolunda nasıl razı olur?

İşte namaz kılarız, oruç tutarız, hayru hasenat yaparız. İşte çeşitli. Hakk yollarında gideriz. Yok. Bunlar da Hakk'ın rızasına vesiledir ama asıl Hakk'ın rızası, *fî rida'l-vâlid.* Annenle baban senden ne zaman memnun olur, hoşnut olurlarsa, Allah senden o zaman memnundur. Onun için anne baba deyince hani, affedersin söylemesi belki çirkin olur, öyle çirkin laflarla terbiye eden ari bir hal ile bunların karşısında terbiyesiz bir tavır ile oturma, konuşma katiyen yakışmaz. Valideynin rızasını talep eden insan, onların karşısında gayet edibane, sakın, sorarlarsa söyler. Bir ihtiyaçları varsa derhal söyletmeden yapmaya çalışır. Bir dediklerini iki dedirtmez. Ama diyebilirsin ki cahil be. Bir

şey bilmiyor ki. Sen bırak onun cahilliğini. Senin bildiğinin ne kıymeti var.

Bize düşen vazife, bizi meydana getirmiş, bugün beşeriyet içerisinde hayat sahibi olmuşuz, onlar vesile olmuşlar, bizim onlara hürmet ve saygıda kusur göstermemiz lazım. Bir misal olarak, kardeş, üç kimse yani kardeş dediysem, üç kimse bir seyahate çıkmışlar, seyahat esnasında bir afet, dolu afetine tutulmuşlar, bir mağaraya sığınmışlar. Bu dolunun tesiriyle kayalar yukarıdan yuvarlanarak bir tanesi gelmiş mağaranın kapısını kapatmış. Kalmışlar içeride mahpus. Çıkacak başka yer yok. demişler ki ölüm artık bizim için burada mukadder. Kazmamız yok, küreğimiz yok, bir şeyimiz yok ki bu kayayı buradan fırlatıp atalım. Kaldı iş duaya demişler. Yalvaralım şu Cenâb-ı Hakk'a yaptığımız hayırlı bir ameller varsa biz buradan kurtulalım. Başka çare yok yoksa gideceğiz. İki tanesi başka da bir tanesini söyleyeceğim şimdi. Birisi demiş ki, ya Rab, biliyorsun ya, ben anam babamın karnını doyurmadan çocuklarıma yemek yedirmezdim. İhtiyarmış anası ve babası. Süt sağmış koyunlarından getirmiş. Onları içirmiş, doyurmuş, yatırmış. Ondan sonra çoluğunu çocuğunu. Bir gün geç

kalmışım. Geldim baktım ki anamla babam uyumuş. Çocuklar ayağımın altında koşuyorlar, baba sütümüzü ver diyerekten ben hiç birisine iltifat etmiyordum.

Babama da kalk baba, bak sana süt getirdim dememiş. Edep, bunu terbiye hali. Süt elinde sabaha kadar uyansınlar da içsinler diye beklemiş. Sabaha kadar. Eğer sen benim bu amelimi kabul ettiysen bize buradan bir kurtuluş yolu aç ya Rabbi demiş. Derken taş şöyle bir ışık görecektik kadar yuvarlanmış kenara. Sonra diğer ikisinin de dualarıyla taş yuvarlanmış, geldiği yerden gitmiş başka tarafa. Onlar da kurtulmuşlar.

Şimdi burada *rida'l-vâlid*, bu anneye, babaya ikramın bir numunesi olarak. Ana, baba ne olursa olsun bizim hayat-ı dünyayı kavuşmamıza, bu âleme gelmemize sebep onlar olmuştur. Onlar olmasaydı biz bu âleme gelemezdik.

Allah'a şükür de Fransa'da, Londra'da, bilmem, Washington 'da bir gavurun dölü olarak gelseydik ne yapardık? Nereden bulacaktık bu İslâm'ı biz? Onlar ne yapabiliyor işte. Biz Almanya'ya gittiğimizde yazdık, bir defter verdiler elimizde, yaz bakalım dediler. Dedik ki sizin Müslüman olmanızı isteriz biz de. Dediler ki bu

kadar Alman gavuru nereye giderse bizde oraya gideceğiz dediler. Bu kadar Alman gavuru nereye giderse bizde oraya gideceğiz dediler. Onlar için ayrılıp da biz cennete gidemeyiz demek istediler. Gavurluk bu. Kendini kurtarmasını da beceremiyorlar yani. Allah muhafaza etsin.

Onun için *rida'l-vâlid*, *Rida'r-rabbi*, Hak Teâlâ'nın rızası *fî rida'l-vâlid*.

Onlar bizim Türkçe şeylerde de yazılıdır. Allah'ın rızası, valideynin rızası. Ayakları altındadır. Cennet ananın babanın ayakları altında ya levhalarda yazılıdır.

Ne demek bu?

Allah-u Teâlâ'nın rızası, anne babanın rızasına bağlı. Anan baban senden hoşnut ise ne mutlu sana. Dünyanda da mes'udsun, ahirette de mes'udsun. Yok, bunları kırıyor, incitiyorsan, dünya şeylerine, hadiselerinden dolayı. Dünyada ne kadar mes'udum desen yalan.

Ve sehatu'r-rabbi. Allah Celle ve Alâ'nın gadabı. *Fî sehati'l-vâlid*. Ana babanın gadabına bağlı.

Ana baba kızılıyorsa sana, bil ki Allah senden razı değil.

Raviyeleri Tirmizî, İbn Hibbân, Hâkim, Buhârî an İbn Ömer'den.

Binâenaleyh anne ve babaya karşı çocuklarımızın gayet saygılı olarak yetişimlerine çok önem vermek lazım ve çok da dikkat etmek lazım. Çocuđu isyana sevk etmeyecek hadiselere de annenin babanın zekâsı lazım. Çocuk, çocuktur ne kadar olsa. Onu döversen, efendim, bazı hadiselerde üzerine yüklenirsen isyan eder. O isyanına da sebep olmamak lazım.

Allah kusurlarınızı afv u mağfiret etsin. Havalar sıcak. Şimdi řu toplantı büyük bir devlettir yani. Şu toplantı büyük bir devlettir. Şunu hatırlatayım size.

Cenâb-ı Peygamber bir hadîsinde buyuruyorlar ki, *Lâ İlâhe İllallâh Muhammedu'r Resûlullah* diye daire-i İslâm'a girmeden, hiçbir kimse cennet'e giremez. Evet. Evvela iman, sonra cennet. Fakat siz birbirinizi sevmedikçe, siz birbirinizi sevmedikçe, layık-ı vecihle ama birbirinizi sevmedikçe, iman sahibi olamazsınız. Daha birkaç ders evvel geçmişti bu. Buna hepinizin ezberlemesini rica ederim. Siz birbirinize, birbirinizi sevmedikçe iman, yani kâmil bir imana sahip olamazsınız. Birbirimizi sevdiğimiz veya sevmediğimiz amellerimizden, hareketlerimizden bellidir.

Allah cümlemizi affetsin, tevfiyat-ı sa-medâniyesini mazhar etsin, birbirimizi layığı vecihle sevenlerden etsin, bizi ve bütün ümeti Muhammed'i. Yalnız şunu söyleyeyim size, bir büyük bana dedi ki, bu seferki seyahatim esnasında, haa unutturum, bunu saklayayım, şimdi iki tane bu seyahatte iki tane ders öğrendim. Birisini evvelkisi günü birisini de bu akşamı öğrendim. Dediler ki, avcılar, bilmem ama avcılar ayı avını çıktıkları vakitte, ayıyı ininden çıkarmak için, ayıyı ininden çıkarmak için en güzel vasıta soyunurlarmış, çıplacık ayının inine girerlermiş, ayı onu görünce öyle çıplak yüzünü kapar çıkarmış dışarıya. Allah'ını seversen. Söyleyenlerin şeyisine bağlayacağım.

İkincisi, Emirgan'daydım dün akşam, oradaki adam dedi ki, unuttum adamı, büyük bir zengin varmış orada. Zenginin evinde de iki tane azılı köpek varmış. Azılı iki tane köpek. Ki eve yabancıların girmesi mümkün değil. Derken, hırsızlar girmişler, evi soymuşlar. Fakat nüfuslu adam olduğu için hırsızlar yakalanmış. Adam demiş ki, bu hırsızlar, müsaade edin ben bir sorayım bakayım, nasıl girdiler bu eve? Bu köpekler onları bu eve sokmaz. Hiç kimseyi sokmadı şu ana kadar. Koca iki tane ayı gibi köpek.

Sormuş demiş, oğlum nasıl girdiniz siz bu eve? Bu köpekler size sokmaz? Soyunduk da öyle girdik demiş.

Allah affetsin hepimizi.

Şimdi böyle sarılıyor, kafasını da kafasına veriyor. Elleriyle de okşayarak, daha sonra bizi de görüyor, yüzümüze de bakıyor. Nasıl beğeniyormuşsun gibilerden.

Allah affetsin kusurlarınızı. Bu insanlık, medeniyet, Allah hepimizi affetsin. Tevfîkat-ı samedâniyesine mazhar eylesin.

İslâmiyet çok güzel bir dindir. İslâm'dan başka ne hürriyet vardır, ne saâdet vardır, ne de selamet vardır. Bütün saâdet, selamet, rahatlık, İslâm'ın içerisinde. Güzel bir Müslüman oldun muydu senden daha rahatı yok. Ne büyük fakirler vardır İslâm'ın içerisinde geçmiş. Mesela şey gibi, Veysel Karani. Dünyada bir şeyi yok adamın. Bir şinik buğdayı yok. Fakat insanların en bahtiyarısıdır Veysel Karani. En bahtiyar bir insandır. Buna benzer. Râbia el-Adeviyye. Hiçbir şeye malik değil. Fakat insanların, hatunların bahusus en bahtiyarısıdır. Bahtiyarlık paralarla, servetlerle olmaz. O içerdeki imana bağlıdır.

Allah'ın var daha ne istiyorsun? Allah'ın var dedikten sonra daha ne isteyebilirsin? Allah gibi bir varlığının sahibine kul olmuşuz da ondan daha fazla bir bahtiyarlık aramak budalalıktan başka bir şey değildir.

Allah cümlemizi affetsin.

Ha o ikincisini söyleyeyim. Yine bir büyüğü ziyaret ettim de ben. O büyüğü ziyaret ederken beni nereden tanıyorsa, kendisi yabancı milletten ama şimdi Bursa'da oturuyor. Ziyaretine gittik. Bu meseleye taalluk etti. Dedi ki Yahud diyor ki şimdi, hiç çabalamayın diyormuş Araplara. Hiç çabalamayın. Biz size galibiz bugün. Amerika'daki Yahudi bize para yolluyor diyormuş. Yardımcı, Amerika'daki, dünyanın her tarafındaki Yahudi, bizi seviyor ve bize yardım ediyor. Siz Araplar birbirinizi sevmiyorsunuz, yardım etmiyorsunuz, birleşemiyorsunuz da. Birleşemiyorsunuz da. Sevgisizlikten tabi bu. Binâenaleyh, hiç uğraşmayın, galibiyet bizdedir diyorlarmış. Allah affetsin kusurlarımızı.

Sevgi daima birliği icap ettirir. Sevgi, birbirini elinden tutmak, birbirine yardım etmek, birbiriyle kaynaşmak, birbirini müsamaha ile hatasını, kusurunu görmemekle.

Kusursuz insan cennette. Yeryüzündeki insanlar peygamberlerden gayrı herkeste kusur vardır. Evliyalar da dâhil. Kusursuz insan olmaz. O hemen akabinde Cenâb-ı Hakk'a iltica eder, yalvarır, affettirir. Fakat biz insanlar ufacık birbirimizin kusuruyla bizi birbirimizden soğutacak hadiselere meydan vermek kadar cahillik olmaz. Kendi kusuru yok mu? Dolu. Bunları göremiyorum. Göremiyorum ve bırakamıyorum. Bırakamıyorum, yapıyorum bunları da mütemadiyen. E o kardeşim de yapıyor. Onun için arkadan dua edeceğiz ki; Ya Rab! Beni de onu da kurtar. Beni de onu da kurtar. Birbirimizi, ana baba kardeşiymiş, onlardan daha fazla sevmek, onlardan daha üstünü sevmek, birbirimizin yardımına can başla koşmak.

Ankara'da bir Sincan 'da, Sincan değil, Sincan galiba, denilen bir yere gittik. Orada bir efendi vaaz ediyor. Vaazını dinledik. Uzun, selamdan bahsediyor. Dediler ki bu adam ne zamandan başlamış, hâlâ selamdan bahsediyor dediler, selam.

Dedi ki o gün sözüne de ömrümün sonuna kadar bitiremem bunu dedi. Ömrümün sonuna kadar bu selamın manasını bitiremem dedi. Şimdi siz birbirinizi sevmek, iman sahibi olmak

istiyorsanız birbirinizi seviniz. Birbirinizi sevmek istiyorsanız,

أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ.

Efşu's-selâme beynekum. Aranızda selamı ifşa ediniz.

Ne diyeceğiz?

Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullah. Bunu katiyen unutmamışlar. Bunu Allah talim ediyor bize. Bu talim Allah'ındır. Kimsenin değildir. Esselamu aleyküm, Allah-u Teâlâ'nın kullarına talimidir. Niçin kendi adıda selamdır? Ne demek?

Ya Rab! Bu kulumuz noksan sıfatlardan, noksanlıklarının hepsinden münezzehtir. Temiz kıl, âri kıl, temiz olsun bu adam. Ayıptan, kusurdan hâli olsun, ayıp kusur olmasın bunda. İstiyoruz selamün aleyküm. Sizde kusur olmasın diyoruz. Eksiklik olmasın.

Binâenaleyh eksiklik, kusurluk gördüğümüz noktada vakitte de hemen eline yapışıyoruz. Mesela şimdi onu birkaç defa arz ettim ha, şeysinde tekrarında bir şey yok. Bir adamı gördünüz ki çamura batmış. Arabasıyla yahut kendisi. Çıkamıyor oradan.

Oradan geçerken "Selamun Aleyküm Ahmet Bey" desek olur mu? Olmaz. Ne yapmak lazım orada?

Onun elinden tutacak, ip mi atacaksın, ağaç mı uzatacaksın, el ele tutuşup da onun elinden mi tutacaksın, bir çare arayacaksın. Ötede yangın olmuş, içeride yanıyor adam, ev yanıyor.

Selamun Aleyküm Efendi! Olur, mu canım?

O selamın yeri, derhal merdiveni dayayacaksın, eşyayı mı getireceksin, onu oradan kurtaracaksın ki selamın yerini bulsun. Binâenaleyh, selamün aleyküm dediğimiz vakitte bütün noksan halleri göreceksin. Mahallede aç, fakir, odun yok, kömürü yok, ekmeği yok, yiyeceği de yok.

E bizim her şeyimiz mükemmel, ona selamün aleyküm demek doğru bir şey değil. Onun ihtiyacını karşılayacak yardımların verilmesi lazım. Onun için elbirliği lazım. Kimse bunların birisine kâfi gelemmez. Ne kadar zengin olursan ol, 3-5 kişiyi doyurursun, gerisini yapamazsın.

Ama tane tane toplanan yığın, nasıl damla damla göl olur derler ya. Damla damla göl olduğu gibi, bakıyorsun şimdi kadınlarımızın giydiği incecik bir çorap var, görüyorsunuz ya,

incecik. İplik neredeyse görünmez bir halde. Çeksen kopar. Değil mi? Fakat onlar bir araya gelince koparamazsın, pehlivan bile koparamaz.

Niçin?

Bir araya gelmişler. İncecik ama bir araya gelince pehlivan bile koparamıyor. Binâenaleyh, o ufacık damlalar bir araya gelince neler yapmaz?

Şu yapılan bina işte, hep ufak tefek yerlerin yardımlarıyla olmuştur. Daha çok olursa, daha çok şeyler yapılır. Binâenaleyh, Müslüman'ın selamı, selam demek, ihtiyaçları göreyerek onların emrine kendini vermek demek. Yoksa onlara kendini vermeden kuru selamlarla selam yerine geçmiş olmaz.

Allah cümlemizi affetsin.

Selamın hikmeti üzerimize ihsan buyursun. Dünya, ahiretin bütün çirkeflerinden de bizi muhafaza ederekten bu beş yüz senelik yoldan duyulan kokusunu alacak, bu cennete girecek ve hakkın rızasını kazanacak kullarının zümresine bizlerle ilhak etsin.

Tabi biz amelimizle oraya giremeyiz. Amellerimizin ne olacak, hepimizin işte belli amellerimiz.

Onun için asıl hüner, Allah-u Teâlâ'ya tam manasıyla teslimiyettir ki selamın içindedir.

Mehmet Zahid KOTKU

24.06.1973

İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis
Derslerine PDF olarak ulaşmak için
tıklayınız.](#)

